

Romano hangos

15.

ROMSKÝ HLAS – ČTRNÁCTIDENÍK ROMŮ V ČESKÉ REPUBLICE

ROČNÍK 13 • DVOJČÍSLO 8–9 • VYŠLO 4. SRPNA 2011

zprávy

PRAHA – Podle ministra práce a sociálních věcí Jaromíra Drábka by napříště mohl pobírat sociální dávky jen ten, kdo nastoupí k veřejně prospěšným pracím, např. na zametání ulic. „*Ke košťatům musí všichni!*“ velí pan ministr. Toto opatření má být stejnou měrou aplikováno na ty, kteří přišli náhodně o práci a jinak dlouhodobě pracovali, stejně jako na ty, kteří nepracovali ještě nikdy. Má se týkat od 1. ledna všech, ať už berou podporu v nezaměstnanosti či v hmotné nouzi.

BÝCHORY, KOLÍN – V noci z neděle na pondělí (10.–11. července) pochodovala obcí Býchory na Kolínsku skupina lidí s loučemi a hajlovala. Jeden z nich pak vhodil hořící pochodeň do domku Romů. Rodina ji však stihla uhasit a nikomu se nic nestalo. V domku, kam byla louč hozena, žije pět lidí včetně tří malých dětí. Býchory patří k obcím, kde žádné problémy s Romy nejsou a napadená rodina žije bez problémů s okolím. Kriminalisté po útoku zadrželi čtveřici mladíků z Býchor ve věku 20 až 25 let. Skončili v celách a nyní jsou obviněni z trestného činu ublížení na zdraví ve stadiu pokusu a ve formě spolupachatelství.

BUDAPEŠŤ – Severomaďarské město Gyöngyöspata, pověstné srážkami nacionalistů a Romů, si v neděli 17. července zvolilo starostou kandidáta za krajně nacionalistickou stranu Jobbik Oszkára Juhásze. Obec se tak stala již čtvrtou vesnicí, v níž rozhoduje starosta z Jobbiku. Poblíž zmíněné obce si rozložila tábor polovojenská organizace Védero. Došlo i ke srážkám. Předchozí starosta László Tabi odstoupil. (www.romea.cz, kh)

Pánko minister, pán veľkomožný, dovoľte nám kúpiť za pár koruniek ten hajzelpapier. Vyveštím vám za to z ruky, ako dlho budete ešte ministrom.

Kresba: Erika Horváthová

Hledají se tanečníci z Bronxu

BRNO – Tanečník Bronxu – tak zní název taneční soutěže, kterou se rozhodl uspořádat tanečník Michal Šaray se svým týmem. Soutěž, rozdělená do dvou částí, se zaměřuje především na romskou brněnskou komunitu.

První kolo výběru se uskutečnilo 30. července v Muzeu romské kultury. „Do soutěže se mohl přihlásit opravdu každý. Jediným kritériem

je, aby soutěžící pocházeli z romské komunity. Cílem této soutěže totiž je najít a profesionálně podpořit talenty vyrůstající v městské části zvané brněnský Bronx,“ řekl Šaray.

Nyní se chystá ještě náborová akce, a to 26. srpna, při níž skupina M Dance Club „protancuje“ Bratislavskou ulici a Cejl. Finále se pak uskuteční 10. září. Soutěž chce mezi diváky přilákat také nerom-

ské publikum a ukázat tak, že lokality jako Cejl nemusí být obávané a mýty opředenými brněnskými čtvrtěmi. Mezi porotci zasednou zkušení tanečníci Nikola Weitrová, Roman Kejík, Marcela Fedáková a Michal Šaray.

Hlavní pořadatel soutěže Michal Šaray se podobných soutěží účastní asi dvacet let. Umisťoval se tam

Pokračování na str. 5

z obsahu

Romové proti Arabům?

Nesmýslný spor na Obilním trhu
strana 3

Romští středoškoláci

Proč jich je málo, a co maturity?
strana 4, 5

Zajímá vás Miss Roma?

Tančí hip hop, fotí ji Saudek...
strana 8, 9

Marcela Gabčová: Ze SRNM až do Monster Worldwide

Společností Romů na Moravě (SRNM) prošla řada lidí. I Marcela Gabčová. Její cesta je výjimečná tím, že se z neziskového sektoru postupně propracovala až na post v mezinárodní společnosti. Zvládá holandštinu, má mnoho přátel mezi Neromy. Dokáže se pohybovat v prestižní instituci, a přitom dál mluví romsky, považuje se za Romku a neskrývá to. No není to hned důvod k obsáhlému rozhovoru?

Vyrůstala jste dlouho ve Vracově u Hodonína. Jak vypadá dětství Romky na menším městě? Kamarádi, škola, okolí atd.?

Ve Vracově jsem vyrůstala od svých tří let a dosud zde taky bydlím. I když mám zaměstnání v Brně,

rozhodla jsem se tu také i se svou dcerkou zatím zůstat. Možná právě z toho důvodu, že je pro mě velmi důležité, v jakém prostředí má dcera vyrůst. Abych byla konkrétnější, lidé ve Vracově nás považují za velmi slušnou romskou rodinu. Pamatuji si dobu, kdy to rodiče ze začátku s okolím neměli lehké, postupem času se ale vše změnilo. Lidé nás přijali a my jako rodina jsme si zde našli své místo. A v tom spočívá i rozdíl, jak se vás okolí naučí vnímat na menším městě a jak ve velkoměstě. Tam, kde přebývá více Romů, tam nás také okolí soudí bohužel dle většiny. Tím ovšem nechci říct, že ani na menším městě se nepotýkáme s nějakou diskriminací.

A v Hodoníně, kde jste absolvovala obchodní akademii? Co zkušenosti ze střední školy? Stalo se vám někdy, že kromě obvyklé averze vám třeba romský původ naopak pomohl, že jste byla třeba bráná jako něco exkluzivního, výjimečného?

Něco exkluzivního určitě ne, ale ne-tradičního ano. Je pravda, že jsem v té době působila na obchodní akademii jako jediná Romka. Můj romský původ mi nijak nepomohl, ba naopak své znalosti a vědomosti jsem se musela o to víc snažit prokázat. Tak tomu je i v mém nynějším zaměstnání. Naštěstí tomu tak nebylo u všech profesorů a na dobu ze střední školy velmi ráda vzpomínám.

Na Masarykově univerzitě v Brně vás zaujal jaký obor? A využila jste to pak v některém zaměstnání?

Studovala jsem dálkově sociální pedagogiku již při mém prvním zaměstnání v Brně, a to v neziskové organizaci IQ Roma servis. Dokončila jsem zatím jen bakalářské studium. O magisterském studiu stále ještě uvažuji a doufám, že jej v budoucnu někdy dokončím.

Mezi jazyky, které ovládáte, uvádíte na svém profilu na facebooku holandštinu. Jak jste se k ní dostala, to není zrovna obvyklé... Nestací k domluvě s každým Holanďanem angličtina? Asi jste tu řeč musela mít kvůli něčemu ráda...

Pokračování na str. 10

zaznamenali jsme

WUNSIEDEL – Jde o bavorské město, ve kterém byly až dosud umístěny ostatky Rudolfa Hesse, svého času Hitlerovy pravé ruky. Místo navštěvovali a uctívali neonacisté. Nyní na hřbitově skončilo nájemní období a po dohodě s potomky úředníci ostatky vyzvedli, aby je spálili a rozprášili v moři. „*Jediné, co mohu k tomu říci, je díky Bohu,*“ komentoval zprávu Roland Schöffel, starosta města. „*Kde není hrob, nejsou ani poutníci!*“

KARLOVY VARY – Na Mezinárodním filmovém festivalu obdržel zvláštní uznání Ján Mižigar. Ocenění dostal za roli Adama ve filmu Cigán režiséra Martina Šulíka. Film byl velmi úspěšný při premiérovém uvedení na tomto festivalu a dá se pokládat za slovensko-český triumf. Zvláštní uznání tomuto festivalu nutno přiznat za ocenění romského amatérského herce, chlapce ze slovenské romské osady.

ČESKÝ KRUMLOV – V neděli 3. července skončil 25. ročník festivalu komorní hudby Český Krumlov. I na festivalu komorní hudby se mohli uplatnit romští muzikanti. Na terase hotelu Růže vystoupil proslulý hudebník Jiří Stivín s místní cikánskou kapelou Cindži Renta (Mokrej hadr). Stivín brilantně improvizoval a přitom působil dojmem, že nikdy s jinou kapelou nehrál. Nadšení posluchači na terase hotelu mohli mít dojem, že Stivín tuto hudbu, naladěnou na rytmy a melodie cikánské skupiny, hraje odjakživa.

ŠLUKNOV – Do obce Šluknovského výběžku se v posledních dvou letech přistěhovalo několik tisíc Romů. Starosty tamních obcí to vyvádí z míry. Viní z toho podnikatele v realitách, kteří podle nich platí romským nájemníkům, aby opustili byty v lukrativních centrech měst a odstěhovali se na českou periferii. Romská rodina prý dostane až 30 000 korun, když opustí byt na slušné adrese a přestěhuje se do ghetta. Bližší podrobnosti se brzy dozvíme.

FRÝDEK-MÍSTEK – Místní firma Frutana Gold zaměstnává na 25 Romů, což představuje z celkového počtu asi 50 % zaměstnanců. Zástupce firmy sdělil, že s romskými zaměstnanci jsou spokojeni. Tato firma získala ocenění Ethnic friendly (Příznivě nakloněn etniku), které již nějakou dobu uděluje organizace IQ Roma servis z Brna firmám, které se chovají vstřícně vůči Romům.

VYŠEHORKY – Kněz František Lízna se dožil sedmdesátky, doufáme, že v přijatelném zdravotním stavu po jeho zázračném uzdravení při pouťi do města Santiago de Compostela. František Lízna proslul jako ochránce Romů a vězeňský farář na Mirově. Je nositelem Ceny Františka Kriegla za odvahu. Přejeme hodně zdraví a síly do jeho misionářské činnosti v pravdě dle Kristova příkladu.

PRAHA – Kontroverzní politik Ladislav Bátora, který se zapletl s ultrapravicovou Národní stranou, nyní z poradce ministra povýšil na ředitele personálního odboru ministerstva školství. Již dříve „zatřhl“ premiér Petr Nečas ministru Dobešovi úmysl, aby se Bátora stal jeho náměstkem. Dobeš tak „plíživě“ dosahuje toho, co si dříve předsevzal a čím se chtěl zřejmě zavděčit prezidentu Klausovi, který mu Bátoru doporučil již dříve k další péči jako mimořádně osvíceného politika. Nyní se tedy Bátora stal řádným úředníkem ministerstva školství a ještě k tomu na personálním odboru ředitelem, kde bude jistě moci uplatnit své „osvícené“ názory. Předchůdce Josefa Dobeše v ministerské funkci Ondřej Liška je přesvědčen, že člověk s takovou minulostí ohrožuje chod celého úřadu. Rekl: „*Zajímalo by mne, jak si Josef Dobeš představuje, že Ladislav Bátora jako šéf personálního odboru uplatní svoje neofašistické názory v oblasti personální. Jestli tam bude vybírat lidi, kteří budou z čistější rasy, nebo jestli bude personálně zohledňovat svoji ideologii.*“

ROŽNOV POD RADHOŠTĚM – Již po sedmá se uskutečnil koncem července tradiční romský festival Romská píseň, opět v příjemném prostředí Valašského muzeu v přírodě. V amfiteátru sedělo na 700 stovek diváků. Festival poctil svou návštěvou i ministr zahraničí Karel Schwarzenberg a delší dobu ji sledoval. Přítomna byla i senátorka za sociální demokracii Alena Gajdůšková, dále zástupce hejtmana Zlínského kraje a starostka Valašského Meziříčí.

Rožnovský festival si neklade za cíl přinášet novinky v romské muzice. Spíše se zaměřuje na dobrou muziku a tanec a hostí tradičně soubory stálé a osvědčené kvality. Mezi nimi letos dominoval soubor romského divadla Romathan z Košic. Celý pořad uzavřel známý bard a skvělý muzikant Antonín Gondolán, který vystoupil v pořadu se svým bratrem Františkem. Přinesl evergreeny české, ale zejména romské. Přes komorní charakter svého vystoupení udržel pozornost početného pódia a sklídl za sloužený potlesk. Za úspěch festivalu a vůbec jeho dlouhodobé pořádání se zasloužila Demokratická aliance Romů v čele s Petrem Tuliou. Díky! (www.romea.cz, kh)

Romano hangos

www.rnl.sk – Rómsky nový list

noviny Rómov na Slovensku

Cikánsko-gadžovská polívka podávaná v Novém Jičíně

NOVÝ JIČÍN – Na Masarykově náměstí v Novém Jičíně se večer 15. července sešla spousta diváků. Všichni chtěli shlédnout pohádku Paramisa – Chytrý hloupý Rom. A rozhodně neskrývali svůj smích nad mnoha jejími scénkami.

Pohádka vznikla ve společném seskupení lišeňských divadelníků a romských muzikantů a tanečníků. Děj vychází ze sbírek zesnulé spisovatelky Mileny Hübschmannové.

Slovo Paramisa znamená v romském prostředí vyprávění, určená především dospělým. Představuje metaforu spleťtého a mnohdy nepředvidatelného reálného života, v němž ne každá láska končí šťastně a ne každý hrdina vítězí díky vlastním schopnostem. V tomto duchu se nese také inscenace divadla Lišeň.

Příběh vypráví o romském chlapci, jenž našel svou životní lásku a utkal se o ni s drakem. A nakonec dostal to, co chtěl. Dokonce mnohem víc. O hudební doprovod se postarala brněnská cimbálová muzika Milana Horvátha, hrající zároveň též v sestavě hudební skupiny Paramisara. O kostýmy pak Barbora Křístková, Šárka Jelínková, Eva Krásenská. Loutky a masky patřily Antonínu Maloňovi a Ignáci Zimovi. Sešlo se tu celku dost lidí i z majoritní společnosti, což mě trochu překvapilo. Že by se trochu posunuli dopředu, změnili pohled na nás Romy? Asi ano. Mezi vstupními ději zazněly romské tradiční lidové písně – Nane Cocha, Šukar jakha a další. Lidi se smáli, celkem je to zaujalo... přišly i děti. Romští hudebníci do toho dali zpe-

tření a hlavně srdce, což celé divadlo náramně okořenilo a přidalo mu jiskru.

Celý večer probíhal v klidném prostředí na novojičínském náměstí. A co bylo nejlepší – sama jsem to nečekala – tanečnice z divadla Lišeň ke konci vyzvala všechny, aby se přidali a společně zazpívali a zatančili. Neváhala jsem, hned se chytla příležitosti, postavila se vedle muzikantů a začala zpívat.

Děkuji všem umělcům jak z divadla, tak z kapely a doufám, že se někdy opět potkáme někde na společném pódii. **Veronika Kačová**

Romaňi the gadžikaňi zumin andro Nový Jičín

NOVÝ JIČÍN – Raťi pro foros andro Nový Jičín pes arakhle o džene, save na fikernas andre peste o asaben, sar dikhenas pre paramisa – God'avér dilino Rom. E Paramisa pes kerďa avri jekheta-ne le dženenca khatar divadlos Lišeň the romane lavutarenca the khelibengere dženenca.

E historia abo tiž bavišagos aven khatar sbirka andalo paramisa la učiteľkake, so imar muľa, romaňi spisovateľka e Milena Hübschmannová.

O lav Paramisa znameňinel andro romano than o vakeriben perdal o dospěle manuša. Hin thode andre diliňi metafora the varekana napredvidatelno realno dživipen, andre leste na savo kamiben pro agor hino bachtales avri kerdo, the na sako dženo so kheld'a avri, pes upre vazdel peskra zoraha. Andro kada

duchos pes fikernel tiž inscenacija ko divadlos Lišeň.

E Paramisa vakerel pal o romano čhavo, savo arakhľa peskro dživipengero kamiben, the vaš late pes marlas le drakoha. He te ehas lestar prepharado pro pherdo koterora, eha les pal'is kajsi bacht, hoj chudľa koda so kamelas. Mek he buter. O bašaviben preiľa o Milan Horváth, so tiž bašavel andre kape-la Paramisara, pal o grati e Barbora Křístková, Šárka Jelínková, Eva Krásenská, o loutky the o masky kerenas avri o Antonín Maloň the o Ignác Zima. Mušinav te phenel, hoj pes ade arakhle buter o gadže sar o Roma, somas kalestar prekva-pimen. Hoj bi geľanas dureder, avľanas bi len feder dikhiben pro Roma? Asi hi. Maškar vakeriben šund'olas prindžardune romane tradične giľa: Nane Cocha, Šukar

jakha the aver. O manuša asanas, phend'omas bi, hoj pes lenge oda pačisaľolas... avle he o čhavore. O romane lavutara andre paramisa dine radošťa the o jilo. Calo rat pes kerlas avri andro foros Nový Jičín. The so ehas najfeder, korkori bi oda naužard'omas, e khelibengeri džuvľi khatar divadlos Lišeň pro agor mangelas savoren, ko ade ehas, hoj te džan te khelel abo te giľavel. Mind'ar geľom, the terdžil'om mange maškar lavutara the chudľom te giľavel. Calo rat giľavahas the bašavahas, but mange oda šegetind'as the kerďas mange bari radošťa.

Paľikerav savorenge, lavutarenge khatar divadlos, tiž le dženge so kernas o divadlos, paťav, hoj pes hinke varekana dikhaha pro jekhetano podium, but kaleske paťav. **Veronika Kačová**

Foto: Městské kulturní středisko Nový Jičín

Na Obilním trhu v Brně napadly Romky muslimku

BRNO – V jihomoravské metropoli došlo 25. července k incidentu, při němž byla napadena jedna z brněnských muslimek. Napadenou je česká konvertitka k islámu Sára Issadiová, útočnicí Romka. Záležitost zvýšila napětí mezi některými romskými a arabskými rodinami v Brně.

Incident odstartovala situace, kdy neopatrně si hrající chlapec romských rodičů vhodil hrst písku do kočárku s malým dítětem muslimky. Ta reagovala dotazem „*čí je ten chlapec*“ a napomenutím, aby ho rodiče lépe hlídali. Nedaleko sedící romská žena urazila muslimskou matku nadávkami „*kurvo arabská*“ apod., napadená muslimka zase vynadala Romce do černých cigánů.

Romka na ni pak fyzicky zaútočila společně s další Romkou, muslimce strhly šátek z hlavy a potrhaly horní část oblečení.

Smutné je, že se v okolí nacházelo více lidí, ale ti na celý incident nijak nereagovali. Naopak napadená muslimka zaslechla několik urážlivých komentářů. Například „*ať si to ti černí*“ (Arabové a Romové) *mezi sebou vyřídí, jsou stejně stejná pakáž*“. Postižená muslimka hodnotila jako nekorektní i chování policejní hlídky, kterou sama přivolala. Ta se nijak nepokusila útočnice zajistit a nechala je odejít.

O incidentu se dověděla arabská komunita v Brně a do oblasti Obilního trhu vyrazila skupina Arabů s cílem nalézt romské útočnice

a „*vyrovnat si účty*“. Na místě sice Arabové útočnice nenašli, ale přítomným Romům řekli, že při jakémkoliv dalším útoku na jakoukoliv muslimku si to přijdou „*vyřídít se všemi*“ a že již nedovolí, aby Romové nadávali muslimkám a napadali je.

Naopak rád vzpomínám na příjemné chvíle u čaje s Karlem Holmkem, představitelem jedné z romských organizací, nebo na setkání s romským folklorem. Muslimové, Arabové i Romové by si měli uvědomit, že předsudky jsou špatné. Nemá smysl řešit mezilidské konflikty urážkami a fyzickými střety.

Lukáš Lhoťan
Ředitel Česko-muslimského institutu a člen Muslimské obce Brno.

Svírají vás dluhy? Kontaktujte IQ Roma servis nebo Drom

BRNO – Úředníci, neziskové organizace a samotní obyvatelé městské části (MČ) Brno-střed se už dlouho potýkají s problémem zadluženosti na nájemném v obecních bytech. Jde zejména o lokalitu kolem ulic Cejl, Bratislavská a Francouzská, kterou místní znají pod pejorativním názvem brněnský Bronx.

„Vystěhování“ a „vyklizení“ z důvodu neplacení nájmu jsou poměrně častým jevem, s nímž se tamní obyvatelé setkávají. Není teď naším cílem rozebírat různorodé příčiny ani důsledky, které žel ve většině případů znamenají sice nové, ale kvalitativně horší a přitom neúměrně drahé bydlení. Jeho primárním cílem je preventivně působit proti neplacení nájemného a snižovat zadluženost obecních bytů. Tříletý projekt začal v květnu 2010. Na projektu spolupracují se Správou nemovitostí MČ-BS dvě místní neziskovky IQ Roma servis a Drom.

Jakým způsobem může projekt konkrétně pomoci?

Lidé se mohou obrátit na dluhovou poradkyni ze Správy nemovitostí i na terénní sociální pracovníky z IQ Roma servis a Drom. Ti všichni pomáhají zprostředkovat komunikaci s Úřadem městské části Brno-střed, což je zejména při řešení bytové problematiky stěžejní.

Další aktivitou je zprostředkování zaměstnání. Jedná se o vyklizení a drobné zednické nebo pomocné práce ve firmách, které si vybírají zaměstnance především z řad dlouhodobě nezaměstnaných. V současnosti se mohou na správu nemovitostí obrátit muži z lokality, kteří mají zájem o zprostředkování zaměstnání. Stačí vyplnit přihlášku, která je k dispozici buď na Správě

nemovitostí, nebo u terénních pracovníků neziskových organizací.

Terénní sociální pracovníci v rámci programu poskytují sociální poradenství ohledně udržení bydlení i jiných oblastí, jako je hledání zaměstnání, zvyšování kvalifikace, poradenství ohledně sociálního systému a sociálních dávek a jiné. V případě potřeby dochází za klienty do domácností a doprovází je na úřady a instituce.

Pro koho je projekt Prevence zadlužení určen a na koho se obrátit?

Projekt Prevence zadlužení je určen zejména nájemníkům domů v městské části Brno-střed, které spravuje Správa nemovitostí městské části Brno-střed. Pokud někomu hrozí ztráta bydlení kvůli dluhům nebo končící nájemní smlouvě, má zájem o zprostředkování zaměstnání nebo potřebuje poradit při řešení své sociální situace, může se obrátit na tyto organizace:

Správa nemovitostí městské části Brno-střed, nám. 28. října 9, 602 00 Brno, tel.: 545 215 708
www.stred.brno.cz/
sprava-nemovitosti-mc-brno-stred

IQ Roma servis
Hybešova 41, 602 00 Brno, tel.: 543 2010 725 a Cejl 49, 602 00 Brno, tel.: 549 241 250
www.iqrs.cz

Drom
Bratislavská 41, 602 00 Brno, tel.: 545 211 576, www.drom.cz

Zuzana Medňanská
Pracovnice sdružení IQ Roma servis (www.iqrs.cz).

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

komentář

Děti nezajímá kázání, měly by vidět vzory

JARMILA HANNAH ČERMÁKOVÁ

Vzdělání přímo souvisí s motivací. Nejde o výlučně romskou záležitost. Za oněch dlouhých 22 let, kdy se vrátila vláda do rukou národa a jeho menšin, jsme se mnoho nenaučili.

Chybí nám odvaha. A hlavně: na tomto území chybí dravá láska k životu, naděje do života, víra v jeho smysl. Nic takového nenahradilo zaniklou nadvládu komunistické ideologie. Po první euforii přišel útlum. Drobní podnikatelé neuspěli, vláda neuspokojuje dodnes. Přesto musíme žít dál... Moje matka říkala: „*S mladými lidmi kázáním nic nepořídíš. Jen můžeš jít vlastním příkladem vstříc!*“ Kdo nám dnes – odshora dolů vzato – jde svým příkladem vstříc? Každý, kdo se čerstvě ujme vlády, především přibývá na váze. Vážíme si ho proto víc než jiných? A zajímavá věc: každý, kdo uteče z bitvy o důstojný život do invalidního důchodu, udělá téměř to samé. Přibývá na váze. Jediná kultura, o kterou se živě zajímáme, je supermarket.

Bohatí či chudí – všichni sotva utáhnou své vozíky, naplněné ať luxusem či „v akci“ nadbytkem jídla a pití. Mnozí svá břicha už před sebou nuneseme, podpíráme tělo francouzskými holemi, vozík tlačíme břichem napřed – trávíme svoje neděle nicneděláním. A ve všední den pádíme utrácet za léky na přejídání, na cukrovku, sklerózu, artrózu atd. A ještě věříme, že nás mladí budou litovat?

Cožpak jsou mladí lidé slepi? V tomto běžném způsobu života se nemůžeme divit, že děti nevidí žádný hlubší smysl existence. Nudí se s námi. Neváží si nás. Ztrácíme na vážnosti, nemáme odvahu a nezávislost. Místo vysněné svobody jsme závislí, nevinnou kavou počínaje, přes víno a cigarety těžšími drogami konče. Není to moudré a moudrost nelze předstírat. Přitom je tak snadné odporovat zákon přírody: pokud zasiješ, sklidiš. Tu více, tu méně. Ale příští rok znovu.

Nevzat to, jít dál svou cestou. Romové – dokud doslova kráčeli svou cestou k novým obzorům – nevzdávali se. Nemyslím, že by dnes čtrnáctiletým chyběla ke štěstí kobyla s plachtou. Ale rozhodně by také rádi viděli nové obzory z letadel, jako se to některým o málo starším vzdělaným Romům už daří! To už je motivace, na které se dá stavět. Pokud na ni člověk skutečně věří. Nejcenějším plodem každého osudu je dítě, naše děti. Pokud je posíláme včas a pravidelně do školy základní a jdeme jim osobním příkladem vstříc jako občané svou etikou, charakterem, nadáním a pracovitostí, svou zodpovědností za vlastní poslání v tomto státě, pak budou všechny děti z takovýchto rodin přijaty na středních školách s otevřenou náručí. A pokud si časem dokážeme vypěstovat stejně charakterní vzory mezi pedagogy – naše děti i dostudují. Hodně štěstí!

co na to naše právnička?

Je v novele občanského zákoníku nějak nově upravena výpověď z nájmu od pronajímatele?

Tentokrát se budeme věnovat ustanovení § 711 OZ, které upravovalo a upravuje výpověď z nájmu ze strany pronajímatele, kterou pronajímatel může vypovědět nájem bez přivolení soudu. Uvádíme plné znění po novele:

- (1) Pronajímatel může vypovědět nájem pouze z důvodů uvedených v zákoně.
- (2) Pronajímatel může vypovědět nájem bez přivolení soudu:
 - a) jestliže nájemce nebo ti, kdo s ním bydlí, přes písemnou výstrahu hrubě porušují dobré mravy v domě.
 - b) jestliže nájemce hrubě porušuje své povinnosti vyplývající z nájmu bytu, zejména tím, že nezaplátí nájemné a úhradu za plnění poskytovanou s užíváním bytu ve výši odpovídající trojnásobku měsíčního nájemného a úhrady za plnění poskytovanou s užíváním bytu nebo nedoplní peněžní prostředky podle § 686a odstavec 3.
- (3) Výpověď musí být nájemci doručena. V písemné výpovědi musí být uveden důvod výpovědi, výpovědní lhůta (710 odst. 2) a poučení nájemce o možnosti podat do 60 dnů žalobu na určení neplatnosti výpovědi k soudu. Nájemce je povinen byt vyklidit do 15 dnů.
- (4) Nájemce není povinen byt vyklidit, pokud podá ve lhůtě šedesáti dnů ode dne doručení výpovědi žalobu na určení neplatnosti výpovědi a řízení není ukončeno pravomocným rozhodnutím soudu.

Oproti dosavadnímu znění doznala výpověď ze strany pronajímatele bez přivolení soudu dvě podstatné změny. První se týká nové formulace výpovědního důvodu podle § 710 odstavec 2 písm. e), kde výpovědi napříště podléhá pouze nájemní vztah k bytu zvláštního určení. Druhá podstatná změna se týká obsahu písemné výpovědi podle § 711 OZ. Proto nájemci vypovídanému podle § 711 OZ postačí poskytnout pouze přístřeší, je povinen byt vyklidit do 15 dnů ode dne zajištění přístřeší.

JUDr. Ludmila Krátká

Autorka je advokátka (AK Příkop 2a, Brno,
e-mail: ludmila.kratka@seznam.cz, tel.: 731 479 587).

Na střední školy se dostává o něco větší počet Romů než za minulého režimu, přesto zůstává tento podíl velice nízký. Proto nás zajímalo:

Proč Romové chybějí na středních školách? A jak berete státní maturity?

Alica Heráková

Vedoucí vysílání Hitrádia Magic Brno.

Současná podoba státních maturit je rozporuplná – po prvním roce se lehce hledají nedostatky, a proto bych s hodnocením celého projektu ještě počkala. Záměr sjednocení maturit ale vítám – ušetří státní peníze, studenty donutí se opravdu připravit a hodnota maturitního vysvědčení bude objektivnější.

A proč chybějí Romové na středních školách? Jednoduchá otázka, na kterou nejde jednoduše odpovědět. Omezím se proto na jeden pohled – pohled mladého člověka, středoškoláka. Moje zkušenosti i vzpomínky mi říkají, že se -náctiletému člověku nechce učit suchá data, chce žít, objevovat... Tam, kde středoškolákovi chybí motivace, nastupují rodiče. Kde středoškolák nedokáže vidět cíl, dokáží ho ukázat zkušenější. Tam někde bych viděla jednu z příčin toho, proč je těžké studovat pro někoho, kdo nemá podporu a někdy i ten správný rodičovský bič...

Eva Mrhačová

Docentka na katedře slavistiky Filozofické fakulty Ostravské univerzity.

Nevím, proč chybějí Romové na středních školách, ale tento fakt se pak sekundárně projevuje v tom, že chybějí i na vysokých školách. Ale je tady ještě jeden „zádrhel“: jako děkanka fakulty jsem kdysi požádala studijní oddělení, aby mi vypsal všechny uchazeče s romskou národností, protože jsem to chtěla trochu „pohlídat“, pomoci jim dostat se k nám. Úřednice nenašly ani jednoho. Potom mi volala jedna poslankyně a ptala se, jak dopadla jedna Romka u přijímaček – a když jsem se podívala do materiálů té dívky, zjistila jsem, že si uváděla národnost „českou“. Takže: Romové si asi uvádějí národnost českou.

Lucie Sharrii Oračková

Studentka Střední odborné školy managementu a práva, Brno.

Státní maturita byla, je a bude noční můrou každého středoškoláka. Není mi snad jasné, na jakého vola tuto formu maturity máme. Gymnazisti na tom budou vždycky nejlépe, ale přece obory se zaměřením nemusí mít takový přehled, jako studenti gymnázia. Když jsem slyšela, kolik mladých lidí ve světě spáchalo sebevraždu jen kvůli tomu, že nezvládli maturitu – je mi z toho špatně. O to horší to bylo pro letošní maturanty, protože měli přibližně rok, aby se na státní maturity naučili. My to máme ještě dobré, času je poměrně dost. Bojím se, hodně se bojím, a myslím, že v tom nejsem sama.

A proč Romové nejsou na středních školách? Podle mě je to kvůli tomu, že jim to jejich finanční situace nedovoluje a u dívek je to nejspíš tím, že si zakládají v nízkém věku rodinu. Chlapci si hledají práci a snaží se doma pomoci. V horším případě jsou jen líní a nechce se jim ani do školy a ani do práce. Ale to je už tím, že jejich rodiče nemají nad nimi pevnou ruku. Vždyť přece buď chodím do školy, nebo do práce...

Arnošt Goldflam

Herec, režisér, Brno.

Za mnoho peněz málo muziky a ještě k tomu špatně recyklované... Protože stát věnuje málo péče a málo prostředků vzdělávání, zvláště pak skupinám, které jsou sociálně problematické, handicapované a potřebují přípravu a speciální péči – a to dlouhodobě a trvale! Tyto věci se u nás dělají jen občasnou proklamací a vnějškově, formálně, aby se „vlk nažral a koza zůstala celá“ a nic to nestálo. Že to generuje problémy do budoucna, to politickou reprezentaci patrně nezajímá, protože už nebude u moci...

Jiřina Somsiová

Vedoucí olomoucké pobočky Společenství Romů na Moravě (www.srnm.cz).

Co říct ke střední škole, kde chybí Romové? Za jednadvaacet let práce s dětmi a rodinami mám pocit, že mladá generace to chápe méně než ta starší. Což je obrovská škoda. Vždyť musí cítit na vlastní kůži, jak je nesnadné se dostat do zaměstnání. Já bych osobně moc a moc přála mladým, ať už se probudí a ať se jejich dětem lépe daří. Potřebujeme co nejvíce vzdělaných Romů. Státní maturita je z mého hlediska správná a spravedlivá. Prostě měřit všem stejně.

Jiřina Šiklová

Publicistka, socioložka, Praha.

Koncepce státních maturit, přestože to bylo drahé, je mizerná. Nemá cenu to komentovat. Kdyby se část těchto peněz dala učitelům, kteří by byli ochotni třeba zcela soukromě připravit nadané romské žáky na přestup do středních škol, tak by jich více mělo maturitu. A šlo by i o odpověď na oprávněné výtky proti této republice ze Štrasburku. Dobrý učitel jistě pozná, kteří ze žáků, i třeba ze zvláštní školy, jsou natolik nadaní, že mohou pokračovat ve studiu. (pp)

Státní maturity? V pořádku

Podle mého názoru je forma standardizované maturity dobrá věc,

kteřá může ochránit kredit této vědomostní zkoušky. Věřím totiž, že spousta středních (podobně jako i vysokých) škol má tento standard posunutý hodně dolů a kredit nestátní maturity pak ztrácí smysl. Otázka je, jestli mají být ve stejné skupině střední odborná učiliště a třeba gymnázia, tam to bude vždy nefer. Dobrý systém může být ten dvoukolový: školní a pak státní zkouška, vysoká škola nebo zaměstnavatel ať vidí výsledky obou a udělá si obrázek.

Romové téměř chybějí na všech stupních a podobách vzdělávání, které jdou nad rámec povinné škol-

ní docházky. Je to obrovská škoda a také velký důvod stále neúspěšné sociální integrace a chudoby mnoha Romů. Důvody? Podle mě jsou důvody stále stejné. Ruku v ruce nízká hodnota vzdělání v tradiční romské komunitě, nedokonalý systém základního vzdělání pro romské děti (ten lze ale jen omezeně zlepšovat bez aktivního přispění rodiny) a pak despekt a nepřátelství, kterému romští studenti a učňové jistě často čelí při i po studiu. Sme-kám před těmi, kteří to dokázali.

Jakub Čihák

Ředitel sdružení R-Mosty (www.r-mosty.cz), Praha.

Za maturity plus pro Dobeše

Ve věci státních maturit mám naprosto jasno – velmi pozitivně hodnotím pana ministra Dobeše, že se mu podařilo státní maturity opět zavést. Navíc má v plánu provádět zkoušky na základních školách, dále ve spolupráci s hejtmanstvími připravují restrukturalizaci škol. Co to znamená – tam, kde je málo dětí nebo studentů, je třeba tyto školy sloučit a zajistit tak kvalitu studia v návaznosti na dobré hospodaření. Na druhou stranu je třeba říci, že toto všechno jsme tady již měli. Osobně patřím ke generaci, která měla osmiletku se závěrečnými zkouškami, přijímací pohovory na JSS (jedenáctiletá střední škola) – dnes gymnázium, státní maturita ze tří základních předmětů (český jazyk, ruský jazyk, matematika) a jeden volitelný předmět. Já jsem maturoval z biologie a dělal přijímací pohovory na lékařskou fakultu v Praze. Tento systém vzdělávání měl jedno zásadní negativum. Studenti končili střední školu v 17 letech, neuměli se učit tak, aby dokončili vysokou školu. Proto jsme také museli vyvinout mimořádné úsilí, abychom „vysokou“ zvládli. Možná i z tohoto důvodu jsme si vážili toho, že jsme školu dokončili, ve 23 letech nastoupili základní vojenskou službu a potom šli do práce – direktivně na umístěnkou! Nikdo si ani nedovolil špitnout a šel

tam, kam strana a vláda rozhodla. Buďme rádi, že konečně státní maturity máme a začínáme stavět systém školství od základu, který jsme pod pláštíkem „trhu“ naprosto zdemocinovali a znefunkčnili. Že nás to všechny stálo více peněz, než je zdravé, nemusím ani zdůrazňovat.

Otázka vzdělávání romských dětí je také velmi složitá. Nikdy jsem si nemyslel, že romské děti jsou horší nebo hloupější než naše, pouze nemají takové podmínky pro studium jako naši potomci. S manželkou jsme se o studium našich dětí nestarali, musely se od první třídy o sebe starat samy. My jsme jim pouze vytvářeli přijatelné rodinné prostředí, finanční zabezpečení bylo velmi skromné, ale plně jsme respektovali jejich osobní zájmy a záliby. Byl to sport u kluků,

u dcery to byla hlavně hudba – zpívání v královéhradeckém dětském pěveckém sboru a hra na piano. I kluci museli se věnovat hudbě, což se jim moc nelíbilo. Ale podmínky měli všichni rovné a nikdo nebyl zvýhodňován. Že všichni vystudovali vysokou školu byla pouze a jenom zásluha jejich přístupu ke vzdělávání a nikdo z rodičů je nekontroloval ani nepomáhal s domácími úkoly. Příprava na život byla tvrdá, ale o to lehčí to měli potom na vysoké škole i v zaměstnání.

Píši to ze široka proto, že si myslím, že i romské děti, při vytvoření stejných podmínek by toto zvládly stejně jako naše děti. Pouze však žijí v jiném prostředí – mnoho dospělých a dětí bydlí v malém prostoru, jak všichni víme, vzdělání jejich rodičů není na takové úrovni, aby mohli dětem poradit. Také financování jejich pobytu ve školách je odlišné od nás. Z toho tedy vyplývá, že se musí změnit celý přístup romské komunity nejenom ke vzdělávání, ale též k celé společnosti. Přál bych si, aby každé romské dítě, které chce pracovat, tedy učit se, mělo domácí podmínky srovnatelné s našimi, aby tak následně romský právník, lékař, novinář, inženýr atd. nebyl výjimkou.

Jiří Štětina

Autor je poslancem Parlamentu ČR za Věci veřejné

**Chcete přispívat na naše anketní a tematické stránky?
Ozvěte se na pecinkapavel@seznam.cz nebo rhangos@volny.cz**

Diskuze – kniha návštěv

www.srnm.cz/cz/guestbook.htm

Ivana Mazánková: Záškoláctví jsme téměř odstranili

Ivana Mazánková na brněnské Základní a mateřské škole Merhautova učí český jazyk. Kromě toho vyučuje češtinu a němčinu na Střední odborné škole managementu a práva Emila Ščuky. Na obou školách pracuje zároveň jako výchovná poradkyně. Zajímaly nás její zkušenosti jednak na této škole celkově, jednak se státními maturitami.

Mohla byste prosím přiblížit, jak dlouho a na jakých školách jste se věnovala výuce romských žáků? Na Základní a mateřské škole Merhautova učím od roku 1991, celých 20 let na budově Vranovská. Na Střední odborné škole managementu a práva Kolín, tedy na její pobočce v Brně, učím od roku 2007, od té doby, kdy byla tato pobočka přestěhována na budovu Vranovská.

Daly by se vyjmenovat hlavní problémy a odlišnosti těchto kolektivů od „většinových“ tříd? Vzhledem k tomu, že už dlouhou dobu učím romské žáky, nedokážu je objektivně porovnat s „většinovými“ třídami. Zpočátku byly problémy s docházkou, neomluvenou absencí a nedostatečnou přípravou do školy. Neomluvenou absencí se nám podařilo dobrou spoluprací s rodiči, kurátory a v některých případech i s policií téměř odstranit. Co se týká přípravy do školy, i ta se ve většině případů zlepšila. Ve třídách je menší počet žáků, učitelé se jim mohou věnovat individuálně, a proto žáci nemusí věnovat tolik času přípravě na vyučování doma.

Mají olašští Romové a jejich děti v souvislosti se školní docházkou ještě nějaká specifika na rozdíl od ostatních Romů? V olašských rodinách se mluví převážně romsky, proto mají děti větší problémy s českým i cizím jazykem. Ani rodiče jim nemohou s přípravou do školy pomoci, i u nich je pa-

trný omezený jazykový kód. Další problém plyne ze vztahu olašských Romů ke vzdělávání dívek. Většinou se musí starat o mladší sourozence a o domácnost.

Pozorujete na svých pedagogických působistích nějaký vývoj v čase? Zájem žáků, rodičů, záškoláctví, ukončenost docházky, úspěšnost, zaměstnatelnost, souvislost s hospodářskou krizí – myslím tím kladné i záporné ukazatele...

Vývoj v čase se netýká pouze romských žáků, ale podle mého názoru všech žáků a studentů. Zájem o vzdělání je ve většině případů menší, vzdělání stále ještě není na předním místě žebříčku hodnot. Co se týká rodičů, jejich zájem o školu je stále stejný, téměř nulový. Na třídních schůzkách bývají učitelé často v početní převaze. Jak jsem už uvedla, záškoláctví se nám podařilo téměř vymýtit. Stejně se nám podařilo zlepšit i ukončenost docházky. Většina žáků absoluuje devátý ročník, pouze několik žáků končí povinnou školní docházku v osmém ročníku, výjimečně v sedmém ročníku. Většina žáků je přijata i na střední školu, resp. střední odborné učiliště. Problém spočívá v tom, že mnoho žáků ani nenastoupí, popřípadě střední vzdělání nedokončí. Problém se získáním práce se týká celé společnosti, u Romů je o poznání horší.

O škole Emila Ščuky jsme už delší dobu nepsali, mohla byste nějak zmapovat poslední vývoj tam?

Na této střední škole proběhla již tři kola maturit. Ve školním roce 2008–2009 maturovali absolventi dálkového studia, všichni úspěšně. V loňském školním roce maturovali první absolventi denního studia, ze 16 úspěšně 15. Dva studenti pokračovali ve studiu na vysoké škole. Pokud vím, studium ale přerušili. V le-

tošním školním roce v souvislosti se státními maturitami půjdou někteří studenti až na podzimní termín, nechali si více času na přípravu.

Zatím absolvovalo 15 žáků denního i dálkového studia, kteří získali maturitní vysvědčení.

Jde stále o „romskou“ školu nebo v ní už přibývá neromských zájemců?

V denním studiu zpočátku převážovali romští žáci, ale postupem času se zvýšil i počet žáků neromských. O dálkové studium mají velký zájem lidé z majoritní společnosti, je jich více než romských. Jedná o soukromou školu, kde se platí školné, proto si Romové nemohou studium z důvodu nedostatku financí dovolit.

Z čeho všeho sestává maturitní zkouška a jaká je úspěšnost? Opakují někteří studenti? A o jakou část se asi jedná?

Maturitní zkouška, tedy letošní státní, sestává ze společné části – český jazyk a literatura a cizí jazyk nebo matematika. Dále obsahuje profilovou část, která je v kompetenci školy. V našem případě se jedná o praktickou zkoušku ze sociální politiky a sociální péče a ústní zkoušky z práva a veřejné správy a ze sociální politiky a péče.

Váš názor na státní maturitu?

Moje pocity jsou smíšené, uvidíme příští rok. Letos bylo všechno nové a často jsme tápali, abychom vše splnili tak, jak mělo být.

Co by potřebovala škola Emila Ščuky do budoucna, jaký na ní očekáváte vývoj?

Žákům této školy by pomohl zvýšený zájem neziskových, popřípadě romských organizací, které by jim nabídly pomoc při doučování nebo při umístění absolventů.

Ptal se Pavel Pečínka

Erika Horváthová: Státní maturita mi připadala celkem snadná...

Mezi ty Romy, kteří letos zdárně ukončili střední školu, patří i Erika Horváthová. Trochu nekonformní povaha, a přitom na Biskupském gymnáziu v Brně. Jak to šlo dohromady? Nejen ve škole, ale hlavně při maturitě. Na to všechno jsme byli zvědaví...

Je podle tvého mínění Biskupské gymnázium dobrá škola? Nebo máš nějaké srovnání s jinými školami podobného typu?

Tahle škola se řadí mezi nejlepší v Brně. Z mého pohledu je velký rozdíl mezi osmiletými a čtyřletými třídami na gymnáziích.

Jak dopadla maturita, z jakých předmětů jsi zkoušku skládala, co bylo těžší a snazší, jaké byly písemky a co ústní?

Maturita dopadla podle mého názoru dobře, státně jsem maturovala z češtiny a angličtiny, oba předměty v základní verzi. Váhala jsem, zda nezvolit vyšší, ale vzhledem k tomu, že vysoké školy neberou na úroveň maturitní zkoušky zřetel, bylo to vlastně jedno. Celkově na mě působila státní maturita jako mnohem jednodušší než bývalá školní na našem gymnáziu: jak objemem učiva, tak i osekáním pravomocí zkoušejících učitelů, kteří tak nemohli uplatňovat své vysoké nároky. Na „projítí“ stačilo minimum přípravy, například na didaktický test z českého jazyka se myslím ani učit nedalo.

Považuješ kritiku na otázky, nejasnost formulací a dvojznačnost v češtině za oprávněnou?

Určitě ano. Paradoxně mi mnohem nejasnější přišly otázky v základní verzi. Byl to test selským rozumem neuchopitelný. Na mnoho otázek se po zevrubné úvaze jevily alespoň dvě odpovědi stejně správné.

Byla pro tebe maturita obtížná nebo to byla jen procházka růžovým sadem? A pokud lehčí, tak ze kterého předmětu?

Jak říkám, obtížná pro mě a myslím že pro většinu mých spolužáků určitě nebyla, spíš naopak. Za naprosto bezproblémovou považuju angličtinu.

Chceš studovat dál. Na jaké škole? Byla jsi někde přijata? Připadaly ti přijímačky na vysokou obtížné?

Ano, studovat dál se určitě chystám. Přijali mě na Lékařskou fakultu Univerzity Karlovy. Přijímačky samy o sobě se tak těžké nezdály, problém byl hlavně v počtu uchazečů, což mělo za následek, že někdy o přijetí rozhodovaly i setiny bodů.

Jak tě na gymplu brali spolužáci a spolužačky, když zjistili, že pocházíš z romské rodiny? Přece jen jsi s nimi strávila dost dlouhých osm let od dětství až do dospělosti.

Zprvu to byla jakási atrakce, výjimka, která potvrzuje pravidlo. Časem poznali, že nenaplnjuju jejich představu o pravé Romce a skoro se na to zapomělo.

Po osmi letech studia na gymnáziu se pokus vyhodnotit, co ti studium dalo, o co tě připravilo. A jak vnímáš potřebnost studia? Jen jako základ pro budoucí zaměstnání nebo i něco jiného? A pokud něco jiného, co to je?

Osmileté studium mi dalo hlavně možnost pobytu ve vzdělanější společnosti. Musím říct, že je vidět opravdu velký rozdíl. Teď už toto studium vnímám veskrze pozitivně, přestože tomu tak vždy nebylo. Měla jsem pocit, že je málo odborné a samo o sobě k ničemu, což je na jednu stranu pravda, ale na stranu druhou není. Myslím, že znamená lepší přípravu na vysokou školu. Mimoto je takové intenzivní dlouhodobé studium tím nejlepším tréninkem mozku a jeho rozvoje, nejen pro vědomosti. To se pak odrazí ve všem.

Ptal se Karel Oswald

Hledají se tanečníci z Bronxu...

Dokončení ze str. 1

skoro vždy na předních místech. V letech 2005 a 2008 dokonce jeho taneční skupina M Dance Club získala na nejprestižnější taneční soutěži Emco dance life tour titul mi-

stra ČR a Evropy a byla nominována na taneční skupinu roku, což v ČR znamená nejvyšší možný úspěch. „Doufáme, že naše úspěchy budou motivovat mladé Romy

a jejich rodiče a že soutěž Tanečník Bronxu budou brát jako výzvu,“ říká Michal.

Lucie Křížová
Oddělení vztahů s veřejností Muzea romské kultury.

co na to naši čtenáři?

V mnoha oblastech se znovu zvedá nekontrolovatelná vlna rasismu. Například 18. července byl v Šumperském a Jesenickém deníku uveřejněn nic neříkající a nepřesný článek o rodině, kde čtyři děti zameškaly ve škole množství hodin, a to i neomluvených. Překvapilo mě, že na článek následovala odezva v elektronické formě – děsná, sprostá, otevřeně rasistická... Přitom nebylo uvedeno ani jméno rodiny.

Abe Staněk, Zálesí u Javorníka

Jako sociální pracovnice pro romskou problematiku Magistrátu města Karviná jsem se účastnila kurzu pořádaného Radou Evropy. Nyní mám půl roku ověřovat, zda pozice romského mezikulturního mediátora bude v praxi prospěšná. Zástupci města jsou tomuto projektu velmi nakloněni, v rámci mé pozice mohu vytvářet aktivity spojené s novou pozicí. Již jsem uspořádala první schůzku s romskými zástupci neziskových organizací a osob, které se podílí na řešení romské problematiky, vytyčili jsme si dva obecné problémy, ve kterých bych se měla dále angažovat. Bylo by fajn, kdyby informace o uvedených aktivitách putovaly dál.

Jarmila Szurmanová, Karviná

Nevím, co si mám myslet o Maďarsku, dočítám se teď v německy píšících novinách, že Maďaři se špatně stravují a země od 1. září zavede „Chipsteuer“, tedy tzv. daň z hranolků. Chce hlavně postihnout zahraniční fast-foody. Stejně tak bude zatěžovat obchodníky s přeslazenými nápoji. Přitom husí paštiky a pečené husy z Maďarska se to nedotkne. Do konce roku má být propuštěno tisíc novinářů a výplatu sociálních dávek v nezaměstnanosti chce Budapešť snížit z 270 dní na 90. Nejvíce tím budou ohroženi Romové. Lidé mají pracovat pro obec, v lese, uklízet příkopy, pomáhat ve stavebnictví. Nerozumím už vůbec premiéru Orbánovi. Jestli jedná z pouhého nacionalismu, tak jak se říká: Kdo seje vítr, sklízí bouři.

Bohumil Řeřicha, Lubenec

DiGaZ říká: Hip hop nás neživí

KARVINÁ – DiGaZ, karvinský producent, přišel se skvělou myšlenkou, kterou nyní uvedl do praxe. Zní: „Hip hop nás neživí“ – prostě jednoduché a výstižné téma, které charakterizuje dlouholetou situaci nejen rapperů či producentů.

Určitě každý viděl desítky či stovky českých klipů a slyšel ještě větší množství tracků o tom, jak „hudebníci“ i bez talentu prohlašují, že jsou nejlepší, mají nejlepší auta, tisíce v kapse a v jejich klipech můžete vidět „hot chicks“, co natřásají své prdele před kamerou, aby to nakonec mělo ten správný „G“ effect! To vše nakonec končí většinou bez úspěchu s jedním velkým rozčarováním.

DiGaZ se proto rozhodl vzít to do svých rukou a chytit za jiný konec. Vymyslel projekt-song „Hip hop nás neživí“ a pozval si čtyři zástupce karvinského rapu, kteří se hip hopu aktivně věnují, ale (jak název napovídá) neživí je. Prostě lidi, kteří chodí do práce, a hip hop dělají od srdce, prostě protože je to baví.

Těmito zástupci jsou pro některé více či méně známá jména jako Ruman, polsky rapující Danny, Lukrecius Chang a zpěvák – producent Pavel Baar. V tomto pořadí je můžete slyšet v již zmiňované skladbě „Hip hop nás neživí“. O hudební podklad, mix, produkci a finální mastering se postaral samozřejmě DiGaZ ve svém studiu, kde se také nahrávalo. „Vychutnej si konečně opravdový rap a ne navoněné kokotiny!“

Odkaz na YouTube: <http://www.youtube.com/watch?v=AUUnAJVkiOLA>

Hudba: DiGaZ

Text: Danny, Ruman, Lukrecius Chang a Pavel Baar

Mix, master: DiGaZ

Studio: DiGaZ

Rodiče z Karviné dostali odměnu – letní tábor pro děti

KARVINÁ – Týden hezkých zážitků prožilo 33 romských dětí v malebné obci Zákopčích poblíž obce Hutisko-Solanec. Od 8. do 15. července se zde dosyta „vyřádily“ na letním táboře.

Do projektu bylo zapojeno několik organizací: Za Městskou policií Karviná se účastnil koordinátor pro integraci romského etnika, strážník-okrskář a asistenti prevence kriminality. Dále romský poradce a terénní pracovníci Odboru sociálně-právní ochrany dětí Magistrátu města Karviné a zástupci sdružení jako Hlídky Royal Rangers, Sdružení Romů Severní Moravy a Lacho Lav.

Děti byly vybírány podle toho, zda pochází ze sociálně vyloučených čtvrtí Karviné a zdali jejich rodiče spolupracují s terénními pracovníky, řeší své sociální problémy, oddlužují se, pravidelně platí nájemné, hledají si práci atd. Děti se rády zapojovaly do všeho, co pro ně bylo připraveno. Sportovaly, soutěžily, zpívaly a tančily celý týden. Za dobré výkony na ně čekaly odměny v podobě sladkostí, diplomů, medailí a drobných dárků. V rámci prevence kriminality strážníci Městské policie Karviná pro ně uspořádali besedu, předvedli ukázky bojových umění, výstroje a výzbroje. Tu si děti

samy vyzkoušely a předvedly se před objektivou fotoaparátů.

Letní tábor se již stal tradicí a pořádal se čtvrtým rokem. Je zapotřebí vyzvednout dobrou spolupráci zástupců města a romských organizací působících ve městě. Ti všichni se kromě pořádání kulturních, společenských a sportovních akcí zabývají řešením obecných a individuálních problémů Romů. Naše společné aktivity tak mohou být jiným obcím dobrým příkladem.

Jarmila Szurmanová

Sociální pracovnice pro romskou problematiku Magistrátu města Karviné.

Ve Zlínském kraji hledali mezi mladými Romy Talent

VSETÍN – V pátek 15. července se ve vsetínském Kulturním domě už podruhé uskutečnila soutěž nazvaná Talent. Zájemci zde mohli předvést tanec, zpěv, ale i hru na hudební nástroj.

Záštitu nad soutěží převzalo město Vsetín, Zlínský kraj, nezisková organizace Aver dživipen, Temstav a Terra Open. Celou akci si ošěfoval Dušan Kandrác. Představení se zúčastnilo 37 soutěžících. Z nich odborná porota vybrala 15 účastníků, kteří postoupili do hlavního kola. V porotě usedla zpěvačka Ida Ke-

larová, Desiderius Dužda a tanečnick Otto Bunda.

Do soutěže se přihlásil i náš taneční soubor Cikne Čhave. Dostal se nakonec do hlavního kola a vysloužil si tak třetí místo. Druhé místo obsadila sedmiletá Marcela Novosadová a její desetiletý bratranec Kristián Bandy ze Vsetína, kteří svým půvabným tancem (lambadou) získali porotu i diváky. První místo si vybojovala třináctiletá Ivanka Kandráčková z Valašského Meziříčí s písní od Steeve Wondera. Ivanka minulý rok v této soutě-

ži získala druhé místo, bylo vidět, že na sobě zapracovala. Když se chce, tak to jde. Cenu poroty získala nejstarší dvojice ze všech účastněných, kteří zazpívali a domů si odnesli sadu CD od Idy Kellarové.

A jak to v takových soutěžích bývá, musela se předvést i porota.

Věřím, že se tato soutěž bude konat i příští rok. A těm, kterým to letos nevyšlo, chci říct ať nesmutní, protože není důležité vyhrát, ale zúčastnit se!

Emilie Kačová

Foto: Archiv Městského kulturního střediska Nový Jičín

Talentos andro Zlinsko krajos imar dujto berš

ZLÍN – Paraščovine 15. 7. 2011 khatar dujto ora pes andro vsetinsko Kulturno kher imar dujto berš ačhil'a prekidkeriben, so pes vičinlas Talentos. Ade pes šaj presikhad'an andro kheliben, gil'aviben, aľe tiž šaj bašad'an pre vare-savo sersamos.

Zaarakhiben pre dal o prekidkeriben preiľa o foros Vsetin, Zlinsko krajos, neziskovo organizacija Aver dživipen, Temstav the Terra Open. O predsedas cal'i akcija ehas o Dušan Kandrác.

Andro prekidkeriben ehas 37 džene, lendar avri kidľa e odbornoro porota 15 džene, save gele anglal

andro hlavno kolos. Andre porota zabešľa prindžarutňi spevačka Ida Kellarová, Desiderius Dužda the kheľošis Oto Bunda.

Andro kada prekidkeriben pes prihlasind'a he amaro khelibneskero suboris Cikne čhave, savo pes dochudľa andro hlavno kolos, the sogalind'a peske avri šukar trito than. Pro dujto than zabešľa eftaberšeskeri Marcela Novosadová the lakro dešeberšeskero bratňakos Kristian Bandy andale Vsetina, save peskre šukar khelibnaha dochudle la porota the le dženen. Peřo than peske avri mard'a dešutrinberšeskeri Ivanka Kandráčková andalo Valašské

Meziříčí, savi gilad'a gil'i khatar Steeve Wonder. E Ivanka oka berš andro kada prekidkeriben chudľas dujto than – ade džal te dikhel, hoj te pes kamel, ta oda džal. E cena la porotatar chudľa najphureder učastníka so gil'avenas, the khere peske ande sada CD la Idatar Kellarovatar.

The sar oda imar andre kajse prekidkeribena ehin, mušind'a pes te sikhavel he e porota.

Paľav, hoj pes kada prekidkeriben ačhola he aver berš, the kolenge so lenge ada berš nageľa avri, te na aven bibachtale, bo nane baro te kheľel avri, aľe te zučastňinel pes!

Emilie Kačová

„SKLÁDANKA“

Zveme vás srdečně na akce, pořádané skládankou.

Celý náš život je z něčeho složen. Vše kolem nás je složeno z dílů, které dohromady dávají celek.

I naše společnost je složený organismus, jsme lidé mladí, středního věku, senioři, muži, ženy, zdraví, nemocní, tělesně i mentálně postižení. Vždy však mluvíme o ČLOVĚKU.

Skládanka chce na svých akcích ukázat, že každý ČLOVĚK má ve společnosti své nenahraditelné místo. A pokud je v něm jen trochu dobré vůle, je schopen komunikace s každým.

Skládanka pořádá během roku tři setkání lidí Zlínského kraje.

Před Velikonocemi, na začátku školního roku, před Vánocemi.

**KAŽDÝ Z NÁS JE ČLOVĚK,
PROTO PŘIJĎME, BUĎME SPOLU,
RÁDI VŠECHNY UVÍTÁME!**

Za skládanku František Šarišský, tel.: 775 532 400, sarissky12@seznam.cz, <http://skladanka.wbs.cz>

Na faře v Brtnici se z dětí stali Valdštejní a Rožmberci

BRTNICE – Na faře v Brtnici se od 1. do 6. července konal tábor organizovaný Muzeem romské kultury (MRK). Tábor byl pro děti, které pravidelně docházely na doučování a volnočasové kroužky. Akci MRK pojalo jako odměnu za jejich celoroční úsilí. Letos poprvé naše malé účastníky čekalo šest dní úplně bez rodičů. Na tuto dobu se stali členy významných šlechtických rodů Rožmberků, Valdštejnů, pánů z Kunštátu a pánů ze Žerotína. Museli spojit své síly při nelehkém putování za bájným pokladem, který byl ukryt již za časů Keltů, obývajících toto místo před mnoha staletími.

Hned první den naše rytíře a dvorní dámy čekalo putování jejich krajem až k cíli, jímž se stala jejich država v Brtnici. Bohužel zámek se už nenacházel v „obyvatelném“ stavu. A tak se spokojili s místní farou, která však skýtala všechno potřebné pohodlí. Ještě týž den večer královský posel vyhlásil rytířský turnaj, v němž král hledal nejlepší z nejlepších, kteří ho posléze budou provázet na jeho válečných taženích. Také dostali záhadný vzkaz tvrdící, že v kraji je ukryt poklad, jenž mohou nalézt. Místní stařenka šlechtické rody dovedla za poustevníkem stíženým zlou kletbou, uvaleným na něj za hamižnost, zlé zacházení s lidmi a podvádění. Poustevník poprosil o pomoc při snaze zbavit se prokletí a rody mu ji přislíbily. Kletba měla být zlomena poctivě vydělanými penězi, které se šlechticům podaří získat při královských kláních, nemalou roli hrála též jejich vzájemná spolupráce.

Druhý den rody musely projít zkouškou rychlosti, vytrvalosti a paměti. Šlo tu pak nejen o samotnou rychlost, ale též taktiku a v neposlední řadě o pomoc těm mladším a menším. Úkolem bylo proběhnout v co nejlepším čase vytyčenou obtížnou trasu, zapamatovat si při tom co nejvíc věcí z cesty a to

vše zapsat ve správném pořadí. Zkouška paměti se pak zaměřila na schopnost soustředit se a zapamatovat si co nejvíc předmětů. Všechny rody se zkoušky zúčastnily se ctí a vervou jim vlastní.

Třetí den nám celý propršel. Ale ani to šlechticům nezabránilo úspěšně projít zkouškou tělesné zdatnosti. Čtvrtého dne byl náš kraj zálučně přepaden a obsazen loupežníky, kteří se rozhodně nechtěli vzdát bez boje. Rody však daly hlavy dohromady a rozhodly se společně své území dobýt zpět. Musely však zvládnout celou řadu úkolů: mezi nimi bylo řešení hádanek, průchod územím, které obývají nebezpeční pavouci, či schopnost pomoci ostatním a zorientovat se i při ztrátě zraku. Nemalou roli hrála také zkouška odvahy. Tu podstoupil každý sám. Nikdo však nezaváhal a loupežníci, kteří nebyli připraveni na takovou statečnost a odhodlanost, byli ještě za setmění vyhnáni z kraje.

Pátý den rody čekala poslední klání. V nich se ukázaly všechny

přednosti, potřebné při královské službě. Král též vyhlásil konkurz na svého společníka, jenž ho dovede nejlépe pobavit ve chvílích volna. A vzhledem k tomu, že král navždy miluje divadlo, každý rod dostal za úkol připravit si krátkou scénku. Král pak všechny odměnil bohatě groši.

Navečer pak rody čekala poslední návštěva poustevníka, který ji po celou dobu, vždy večer, předával za vydělané groše části tajemné šifrované zprávy. Když jim poustevník prodal i poslední kus, byl sám osvobozen od své kletby a šlechtici vyrazili na závěrečnou honbu za pokladem. Museli rozluštit šifrovanou zprávu a vydat se na putování, v jehož cíli s velkým jásotem vyhrabali společnými silami poklad.

Letošního tábora se zúčastnilo 16 dětí, tři pracovníci muzea a tři dobrovolníci. Akce se uskutečnila mj. díky finanční podpoře Jihomoravského kraje.

Text a foto: Julie Svatoňová

Lektorka a pedagogická pracovníce MRK

Miss Roma 2011 Miroslava Pikolová: Hip hop, to je moje

Narodila se před 17 lety v Berouně. V současnosti bydlí v Praze a má za sebou první ročník oboru muzikál na tamní Mezinárodní konzervatoři. Řeč je o Miroslavě Pikolové, která letos v dubnu získala v Hodoníně titul Miss Roma. (První vicemiss se stala Marie Balogová z Brna a druhou vicemiss Renáta Gabčová ze Spišských Tomašovic.)

Miroslava od malička tancovala hip hop a podobné styly, za samotný hip hop nasbírala v soutěžích mnoho medailí a dva poháry. Věnovala se ale též latinskoamerickým tancům, baletu v Národním divadle, gymnastice, ráda si zajde na tenis. Může se pochlubit i fotografiemi od Jana Saudka.

Odkud přišli vaši rodiče, ze Slovenska? Bylo by možné přiblížit vaši rodinu?

Táta se narodil v Hradci Králové. Žije v Praze a není Rom. Mamka pochází z Rychnova nad Kněžnou a nyní žije v Praze. Je napůl Romka, jelikož táta měla Čecha a mamku Romku. Naše babička pochází ze Slovenska z rodu Fečových. Žije s námi. Moji rodiče jsou rozvedení

a já bydlím dohromady s mými bratry u mamky. Ty bratry mám tři – je jim 23, 7 a 3 roky. Moje matka je nyní na mateřské a jinak má penzion v domě, kde s ní bydlíme, a hotelovou školu. Otec pracuje jako advokát a učitel na vysoké škole.

Na které škole a co učí?

Jde o Vysokou školu zemědělskou, učí zde právo.

Používáte doma romštinu, mluvíli na vás tak rodiče?

Doma romštinu nepoužíváme, jelikož nás k tomu nikdy nevedli, táta by nám asi nerozuměl (smích). Ale teď na konzervatoři se romštině přiučuju. V mé rodině se ale romština používá.

Mohla byste popsat své dětství, tedy kamarády, školu, okolí atd.? Zažila jste někdy diskriminaci? Od koho? Máte teď víc přátel mezi Romy nebo Neromy?

Ráno mě jednoduše mamka odvezla do školy, pak pro mě přijela a jely jsme na všechny kroužky a domů se vracely až k večeru. Tak to bylo každý den. A víkendy? To pros-

tě byly samé soutěže. Pořád v jednom kole, dřina, dřina... Kamarády jsem měla ve škole a kroužcích, jinak jsem ale na ně čas moc neměla.

Ano, ve škole mi pár lidí do Cíkanů nadávalo, ale jinak s diskriminací nemám problém, většinou si lidi myslí, že jsem cizinka.

Pokud jde o přátele, na základní škole jsem s Romy nebyla ve styku, ale od prvého na střední škole už mám kamarády Romy.

Cítíte se při vystoupeních v zahraničí spíš jak Češka nebo Romka nebo prostě obojí dohromady?

Vystupovala jsem už jako malá v Německu na romském večeru se skupinou mojí tety Aničky Fečové, která je zpěvačka a žije v Berlíně. Cítím se jako Romka.

Ano, vaše matka mi do telefonu říkala že jste tuším nějak spřízněni s Fečovými...

Moje babička pochází z rodiny Fečových, její bratr a sestra Jožko a Anička Fečovi už od 14 let vydávali gramofonové desky. Babička dodnes zpívá. Její dcera Annie Fečová od malička tancovala s její

skupinou, zúčastnila se soutěže Miss Berlín, dělala modeling. Dneska je jí 25 let a letos se provdala za fotbalového reprezentanta Malika Fathiho. Moje rodina má umělecké zaměření – Jožka Fečo je skladatel, Erička Fečová mladší má svoji skupinu Navigators, kde zpívá. Její bratr Pepa Fečo má také svoji skupinu Connection, oba vystupovali na konzervatoři. Martin Fečo je muzikant a jeho manželka Erika Fečová zpěvačka.

Kdo vás přivedl k zájmu o tanec? Věnovali se tomu nějak rodiče nebo sourozenci?

Odmala mě k tanci vedla máma a všude se mnou jezdila. Ona sama, také už jako malá, dělala tanec, gymnastiku, artistiku, černé divadlo a věnovala se módě. Proto mě vedla k umělecké dráze. Chtěla, abych v tom pokračovala i já. Samozřejmě mě podporoval i otec.

Jak se jmenuje ta vaše hip-hopová skupina a kteří další lidé tam působí?

Taneční skupina se jmenuje B.D.S academy. Působí pod vedením Dany Klasové, dál tam jsou

Miro Olšovský, Dalibor Stano a Fero Bodnár. A pokud vás zajímají nějaké trofeje, tak třeba na mistrovství Evropy v Dánsku jsem se umístila z 200 soupeřů jako jediná Češka na pátém místě v roce 2007. V roce 2008/2009 jsem byla nejlepší v ČR v sólech junior hip hop a dua junior. V hip hopu jsme jako skupina byli v letech 2005/2006 mistři světa v Německu. Hip hop, to je moje. Díky téhle zálibě jsem projela hodně států – Slovensko, Polsko, Rakousko, Slovinsko, Německo, Dánsko, Holandsko a jiné.

Na koho a na co ze všech těch tanečních soutěží vzpomínáte nejvíc? Napínavé byly všechny soutěže. Nejvíc se mi zapsaly do paměti situace, když hlásili, kdo postupuje do dalšího kola. A stejně tak když jsem se radovala, že jsem postoupila až do finále. Nejlepší bylo, když ve finále má každý parket jen sám pro sebe a musí ze sebe vydat to nejlepší.

Vzpoměla byste si třeba na nějaké čtenářsky zajímavé historky? Kde jste zažila nejvíc legracy?

ce? Prostě zábava, ale i průšvihy, trapasy...

(Smích). Těch historek je hodně, kde jsme se smáli. Například tahle se stala už dávno, ale nikdy na ni nezapomenu. Jednou na tréninku se mě holky zeptaly, jestli vím, jak spadly dvojčata v New Yorku. A já říkám – jaký dvojčata? A holky – no přeci dvojčata! A já říkám – a to byla holka a kluk nebo dvě holky a všichni jsme se začali smát. Nebo když s mým nejlepším kamarádem Honzou Bendigem na sebe mluvíme čínsky, to je takový náš slovník, tak se tomu moc smějem. Žádný trapasy si ale nepamatuju, a průšvihy? Žádný.

Kde bylo třeba nejvíce trémy a napětí?

Při soutěžích a zkouškách v škole.

Hodně romských holek – mám dojem – po pár letech strávených v různých souborech najednou mizí, mají početnou rodinu a už se ke svému hobby nevracejí. Jakou představu máte vy, jak byste si to nejraději naplánovala?

Určitě chci dodělat školu a pohybovat se v umělecké sféře například jako fotomodelka, tanečnice, zpěvačka nebo herečka. Také bych chtěla odjet do ciziny za zkušenostmi v oboru.

A vyloženě jenom romským tancům jste se někdy věnovala?

Dříve ne. Ale teď na Miss mě to víc naučili a moc ráda si je zatančuju.

Vaše focení s Janem Saudkem, to už je úspěch. Dalo by se to více přiblížit? Kde ty fotky pak byly vystavené nebo do jakých časopisů je chce Saudek dávat?

Bylo to před pár lety, kdy manželku Jožky Feča Olinu pan Saudek oslo-

vil s tím, že potřebuje romská děvčata na focení. Fotky pak byly vystavené na Staroměstském náměstí a v televizi je vysílali ve 13. komnatě. A nikde v časopise nebyly, nebo o tom nevím.

Chtěla byste někdy třeba něco nafotit pro nějaký módní časopis? Měla jste nabídky?

Fotit pro časopis a vůbec být fotomodelka, to je jeden můj životní sen! Zatím jsem ale žádné nabídky neměla, ale věřím, že to někdy přijde.

Čekala jste v Hodoníně trochu, že titul Miss získáte vy? Nebo vás to překvapilo? S čím jste na porotu chtěla zapůsobit, jaká jste si přichystala překvapení?

Od začátku jsme tipovaly na vítězství dvě holky a mě. Ovšem když už stojíte na pódiu, tak si přeje asi každá vyhrát. Vyhlásili třetí místo, pak druhé, a tak jsem už věděla, že pro vítězství si půjdu asi já.

Co jste říkala na konkurenci?

Tak konkurence určitě byla. U některých holek jsem si otípovala, jak se přibližně umístí, a tak to také bylo. Od začátku jsem viděla konkurentku nejvíce v Renatě Gabčové, která se umístila na třetím místě.

Kdo všechno z rodiny vás přijel podpořit a jak vás rodina povzbuzovala?

Přijela mě podpořit mamka, tatka, teta a babička, všichni mi tleskali. Když jsem vyšla na pódium, volali „číslo 3, Mirečka“.

Mělo přijet více lidí, ale jelikož to bylo daleko, tak někteří nedorazili. Ale všichni mi fandili, i když tam nemohli být.

Koho to vaše vítězství nejvíce potěšilo? Změnilo nebo změní to nějak více váš život, vaši práci a ambice? Nejvíce to potěšilo babičku, která vždycky prožívala moje úspěchy ve všech mých oblastech, o které se zajímám. Ale jinak se nic moc konkrétního nezměnilo. Plánuji se účastnit dalších soutěží. Dozvěděla jsem se o Miss Roma v zahraničí a přemýšlím zkusit Miss ČR. Ale nevím, jestli budu splňovat všechny podmínky kladené na missky. Tak uvidíme, jestli se z toho něco povede. Určitě bych se chtěla někam dostat, když ne v miss, moc ráda bych se prosadila jako fotomodelka.

Skamarádila jste se na akci v Hodoníně s dalšími kolegyněmi? Nebo tam spíš panovala rivalita a nepřátelství?

Ano, skamarádila jsem se se všemi, ale ne vždy jsme si byly sympatické. Byla mezi námi určitě trochu rivalita. Když jsme měli týden trénování a zkoušení, ze začátku jsme se všechny bavily, a jak se všechno blížilo, tak se tam trochu objevovalo i nepřátelství. Přiznám se, že já jsem typ, co bojuje, abych dosáhla toho nejlepšího výkonu, co dovedu a makám na sobě. S ostatními holkama jsme se spolu tolik nebavily. Většinou jsem byla s jednou kamarádkou, ve které jsem pak viděla konkurenci, a vzájemně jsme se už moc nebavily.

A na závěr z úplně jiného soudku – které romské a české osobnosti u vás mají důvěru a sympatie? Z českých osobností si považuju Karla Gotta a Lucie Bílé, z romských osobností rodinu Fečových a skupinu Milana Kroky.

Ptal se Pavel Pečínka

Vydávání Romano hangos podporuje Ministerstvo kultury ČR

Marcela Gabčová: Ze SRNM až do Monster Worldwide

Dokončení ze str. 1

Dostala jsem se k ní při mém odjezdu do Nizozemí, kam jsem na dva roky hned po maturitě odjela pracovat jako au-pair. Au-pair se může stát mladá dívka nebo chlapec se znalostí jazyka země, kam se chystá. Práce zahrnuje pomoc v domácnosti a péči o děti. Mým původním záměrem tohoto pobytu bylo zdokonalit se v angličtině, ale rodina, u které jsem bydlela, mi až při příjezdu k nim oznámila, že se musím kvůli dětem naučit holandsčinu. Tato zpráva mě nijak nenadchla, obzvláště když jsem slyšela ten hrozný „chrochtavý“ jazyk. Dnes jim za to ovšem můžu velice poděkovat. S výukou jsem začala hned a kupodivu mi to šlo velice rychle. Samozřejmě i angličtina k domluvě stačí. Nepotkala jsem ani jednoho Holanďana, který by anglicky neuměl, ale tak jako nás potěší, když nějaký cizinec mluví česky, i Holanďany potěší, když někdo ovládá jejich rodnou řeč.

Romštinou, třeba jen částečně, mluvíte občas taky?

Ano, snažím se. Nepoužívám ji často, ale pokud se naskytne možnost, tak se za to nijak nestydím, ba naopak jsem ráda a jsem hrdá na to, že ji také ovládám. Je velká škoda, že potkávám čím dál víc Romů, kteří romsky vůbec neumí. Má dcera zatím aktivně romsky nemluví, ale romštině rozumí a to je už víc než dost. Jedno staré moudro praví: Kolik jazyků umíš, tolikrát jsi člověkem! Neznám důvod, proč by se toto přísloví nemělo týkat také romštiny!

Kterými zaměstnáními jste prošla? Váš současný zaměstnavatel – Monster Worldwide – zní dost honosně. Čím se u téhle společnosti zabýváte? Pracují tam někde v okolí na podobných pozicích taky Romové?

Abych to stručně shrnula, v Brně jsem začínala pracovat v neziskových organizacích IQ Roma servis a ve Společenství Romů na Moravě (SRNM) na různých pozicích. Například jako terénní sociální pedagogická pracovnice, poradenská a vzdělávací pracovnice, později jako koordinátorka projektů. Poté jsem přešla do indické outsourcingové společnosti Infosys. Zde jsem nabyla zkušenosti v oblasti administrativy a styku se zahraničními klienty.

Následně se mi naskytla možnost využít znalost holandského jazyka v americké společnosti Monster Worldwide. Nabídku jsem samozřejmě okamžitě využila. Kdekdo si myslí, že tato společnost je klasická personální agentura, ale není tomu tak. Monster Worldwide v podstatě funguje jen prostřednictvím svých vlastních webových stránek, které jsou běžně známe jako pracovní desky. Zjednodušeně vysvětleno, zaměstnavatelé si na těchto stránkách můžou podávat inzeráty na nabídku volných pracovních míst, určit si své pracovní požadavky, kritéria apod. Naopak ti, co práci hledají, neboli „uchazeči o zaměstnání“, si zase můžou na těchto stránkách založit vlastní účet se svým vlastním životopisem. Při tomto úkonu se automaticky dostávají do tzv. databáze životopisů a zaměstnavatelé si je tak můžou

podle zadaných kritérií vyhledat a následně sami kontaktovat. Také to funguje i opačně, kdy uchazeč o zaměstnání může na daný inzerát reagovat a sám tak zaměstnavatele oslovit. Celý princip je velmi jednoduchý a zároveň efektivní.

Na začátku své kariéry v této společnosti jsem pracovala jako operátorka na telefonu. Přijímala jsem hovory z Nizozemí a Belgie a přicházela tak do kontaktu se širokou veřejností a zaměstnavateli. To vše probíhalo samozřejmě v holandsčině. Nyní spolupracuji jen s obchodními zástupci naší společnosti, kteří uzavírají smlouvy – objednávky – se zaměstnavateli na nákup našich produktů. Mým úkolem je tyto smlouvy zkontrolovat. Každá smlouva musí obsahovat veškeré náležitosti tak, aby byla právně platná. A následně ji zpracuji pro finanční oddělení, popřípadě ji vrátíme zpět obchodnímu zástupci, aby smlouvu upravil dle mých pokynů. Tato práce mě velmi baví. Nakonec je to znát i na mém ocenění jako nejlepšího agenta za poslední dva měsíce z počtu asi 20 lidí. Ocenění přišlo ze strany obchodních zástupců v Holandsku a Belgii, což je pro mě o to víc potěšující.

A ještě otázka, zdali v okolí pracují na podobných pozicích také jiní Romové...

Ano. Je to má sestřenice, která je nadále zaměstnána v Infosysu.

Je podle vás – když to hodně zjednodušíme – role a postavení ženy řekněme v „průměrné“ české a „průměrné“ romské rodině podobné? Nebo jiné? V čem? Ptám se proto, že takto se občas v časopisech taky hodnotí různá postavení třeba Čechů, Francouzů, Američanů, Japonců apod.

Od pradávna se ví, že základní jednotkou romské společnosti je rodina, tudíž i postavení ženy má svou významnou roli. Úkolem muže bylo vždy rodinu finančně zabezpečit. Žena byla ta, která měla na starosti „jen“ chod domácnosti a výchovu dětí. V současné době, vlivem majoritní společnosti, emancipace romských žen a také socioekonomické situace tento zvyk zaniká. Tudíž nemohu říci, že bych vnímala v současnosti nějaký rozdíl mezi postavením ženy v „průměrné“ české rodině a „průměrné“ romské rodině.

Kde byste jednou chtěla vidět svou dceru, na jakou profesní dráhu ji hodláte nasměrovat? Co

ji teď nejvíc baví a do které třídy chodí? Setkává se s diskriminací nebo není žádný problém?

Myslím si, že je ještě příliš brzo, abych rozpoznala na jakou profesní dráhu ji už nasměrovat. Nyní bude navštěvovat 3. třídu ZŠ ve Vracově a ze všeho nejvíc ji zatím baví matematika a výtvarná výchova. Jako matka mohu jen říci, že je velmi kreativní a všestranná a já osobně jsem na ni velmi pyšná. S diskriminací se zatím nesetkala a doufám, že také nesetká.

Máte teď víc přátel mezi Romy nebo Neromy?

Abych pravdu řekla, tak mezi Neromy. Není to ovšem proto, že bych si přátele vyhledávala jen mezi Neromy, ale je to jen kvůli tomu, že s Romy do kontaktu moc často nepřicházím. V mém zaměstnání se pohybuji ve větší míře mezi cizinci. A ve Vracově, jak jsem již uvedla, jsme jediná romská rodina a v blízkém okolí moc Romů také nebydlí.

Pokud jde o složitou problematiku česko-romského soužití – co by se podle vás především mělo nejdříve změnit na straně většinové společnosti, a co u Romů, aby se věci pohnuly kupředu?

Možná to bude znít ošuntělé, ale nic víc, než jen vzájemná tolerance a ochota dát jeden druhému šanci. Romové by se měli snažit pokud možno co nejvíc vzdělávat, nevzdávat se a snažit se to někam dotáhnout, protože nikdy nevíte „kdy a kde“ se na vás usměje štěstí. Ze strany majoritní společnosti – nemít vůči nám tolik předsudků. A pokud se najde někdo z Romů, který by chtěl pracovat, tak mu tu šanci také nabídnout. Vždyť od toho je přece tzv. zkušební doba! Říkám to proto, že vím, jak moc těžké je pro Roma si nějakou práci najít. Mnohdy se tolik snaží zaměstnat a přitom nemůže, protože je na něj ze strany majoritní společnosti nahlíženo jen jako na „Roma“.

Kdo je autorem té série fotek na vašem facebooku, které tady částečně přetiskujeme?

Moje dobrá kamarádka, mimochodem Romka. Je velmi šikovná. Když jsem se sama nakonec viděla, nevěřila jsem, že jsem to já.

Chtěla byste někdy třeba něco nafotit pro nějaký módní časopis? Měla jste nabídky?

Nabídky jsem neměla a popravdě jsem o tom ani nikdy neuvažovala.

Ptal se Pavel Pečínka

Foto: Irena Žigová

Khamoro ukázalo také tradiční svatbu

PRAHA – Festival Khamoro i přes svou mnohaletou tradici letos hned na začátku překvapil naprostou novinkou: předvedením tradiční romské svatby. V roli ženicha se předvedl zpěvák Jan Bendig, roli nevěsty zastala studentka konzervatoře Aneta Kováčová.

Ale nešlo o opravdovou svatbu, pouze o rekonstrukci starých svatebních rituálů, z nichž některé se mezi Romy uchovaly dodnes. Mezi desítkami svatebních hostů byla i Jana Šustová.

Do restaurace Mánes na pražském Slovanském ostrově proudila v neděli 22. května v podvečer řada mužů a žen v tradičních romských oděvech, hudebníci a také mnoho zvědavých diváků v roli svatebních hostů. Před jejich očima se pak odvíjela rekonstrukce tradiční východoslovenské romské veselky, která však ve skutečnosti není záležitostí jen jednoho jediného dne. Samotné svatbě totiž předchází velmi důležitý obřad zasnoubení – mangavipen, který se odehrává v úzkém rodinném kruhu. Proto i autoři rekonstrukce romské svatby situovali zasnoubení do místnosti, která byla zařízena jako tradiční romský obývací pokoj v předválečném stylu. Scénárista David Tišer první dějství rekonstrukce popisuje následovně:

„Takže to jsou námluvy – mangavipen, kdy rodina ženicha jde k rodičům nevěsty a tam se rodiče dohadují, jestli ta svatba proběhne, nebo ne. Potom to pokračuje obřadem odmangavipen, což je odprošení se rodičů, kde mladí lidé odprošují rodiče za to, co udělali, děkují jim za to, že je vychovali atd.“

Mangavipen je posvěcením společného soužití. Následná svatba – bijav – je společenská záležitost, která může být uspořádána až několik let od mangavipen, když na ni rodiny manželů mají dost peněz. Při obřadu bijav se počítá se stovkami hostů, a proto se většinou odehrává venku. A tak se i svatebčané v pražském Mánesu přesunuli na venkovní terasu, kde nejprve na ženicha čekala tradiční zkouška zvaná „skrytá nevěsta“.

Při ní má mezi zahalenými ženami poznat svou vyvolenou.

„To byly tři ženy skryté pod prostěradly a družba každou z nich nabízel ženichovi, který je postupně odmítal a odkrýval. A až tu poslední, tu třetí, přijal a trefil se správně.“

Teprve potom nastal vlastní svatební obřad, který vede tzv. čhibalo:

„Ten svatební obřad je absolutně jiný, než majoritní společnost zná. Není tam pusa, nejsou tam svatební prstýnky, ale je tam červený šátek, kterým nejstarší člen rodiny ženichovi a nevěstě sváže ruce a nalije jim do dlaní víno, které oni potom pijí z dlaně toho druhého. A když čhibalo ten šátek rozváže, u čehož má samozřejmě nádhernou dlouhou řeč, tak to má symbolizovat, že spolu mají být spjati na celý svůj život. Romové kdysi nechodili na radnice ani do kostela a opravdu jen tento svatební obřad, který byl konaný doma, brali jako svatbu. Takže pak naráželi na různých úřadech a podobně, když říkali, že jsou manželé, a přitom pro majoritní společnost byli jen druh a družka.“

Asi není třeba dodávat, že romskou veselku provázela krásná hudba a tanec. Velmi pozoruhodný je tzv. redový tanec, kdy ten, kdo chce tančit s nevěstou, jí věnuje bankovku. To má následující význam:

„Romové si nedávají svatební dary jako Neromové, takže za tanec s nevěstou platí, a to je vlastně jejich finanční injekce do začátku, jejich finanční pomoc. Má to samozřejmě svoje pravidla, kdo může jít první, kdo potom, kdo poslední. Dáte peníze, nějakou částku, kterou můžete věnovat, kmotra připne peníze na nevěstin svatební oděv a když dotancujete, tak vám družba nabídne alkohol anebo družička něco sladkého. To máte jako odměnu za ten finanční obnos.“

A jako na každé svatbě, je i na té romské spousta dobrého jídla a pití.

„Nesmí chybět romské lahůdky jako goja, holubki, halušky, pišota, guláš a mnoho dalších, která jsou i dnes tady.“

Uzavírá David Tišer, autor scénáře rekonstrukce romské svatby a tisíkový mluvčí festivalu Khamoro.

Ptala se Jana Šustová

Pořad odvysílal Radiožurnál v rámci vysílání o Roma vakeren.

Romská sobota

HRAD BEZ VÝHRAD
NA VEVEŘI ZA ZÁBAVOU I POZNÁNÍM

na hradě Veverí

připravili jsme pro Vás

kulturu **Cimbálová muzika pod vedením Milana Horvátha** **Čerchaňa**
IQ Roma servis **Raba Band**

historii **Výstava Muzea romské kultury v Brně**

zábavu **Hry a soutěže pro děti** **Dětský klub Veverinka** **Hradní pláž**
občerstvení z romské kuchyně

kdy **6. srpna 2011, 10 - 22 hod.**
kde **Příhrádek, Státní hrad Veverí**
Vstup volný v rámci vstupného do prostor hradu.

MUZEUM
ROMSKÉ
KULTURY

**Adresa redakce Romano hangoS
a Společenství Romů na Moravě**

Bratislavská 65a, Brno 602 00
tel.: 545 246 673 www.srnm.cz
číslo účtu: 27-488570217/0100

Muzeum romské kultury

Bratislavská 67, 602 00 Brno, tel.: 545 571 798, 545 581 206

fax: 545 214 418, gsm: 608 972 782

e-mail: media@rommuz.cz, www.rommuz.cz

MHD: tram. 2, 4, 9, zast. Tkalcovská, tram. 3, 5, 11, zast. Dětská nemocnice

Program na srpen 2011

NOVINKA: OTEVÍRACÍ DOBA V NEDĚLI PRODLOUŽENA DO 18⁰⁰ (poslední vstup v 17⁰⁰)

Výstavy:

Gendalos/zrcadlo • výstava potrvá do 28. 8.

Výstava prací romských dětí a mládeže na téma Svět kolem nás. Výstavu pořádá IQ Roma servis, o. s.

...a jejich stíny tančí dál. Fotografie a koláže Mariny Obradovic.

Marina Obradovic vystudovala fotografii a malbu na Ecole des Beaux-Arts v Paříži. Jako dítě trávila prázdniny u babičky v Jugoslávii, odkud pramení její fascinace Romy a romskou kulturou. Fotografie zde má především funkci portrétu, není tak běžná a banalizovaná jako u nás. Těžko na ní budeme hledat úsměv, zrcadlí se v ní především vážnost, se kterou k ní místní

lidé přistupují. • Výstava potrvá do 25. 9.

Stálá expozice:

Příběh Romů (etapa 1939–2005). Na historické ose prezentuje hmotnou i duchovní kulturu Romů.

Akce pro veřejnost:

Pietní shromáždění

k uctění obětí holocaustu Romů v místech bývalého protektorátního tzv. cikánského tábora v Hodoníně u Kunštátu. Doprava autobusem zajištěna z Brna a zpět zdarma. Nutná rezervace na tel.: 545 571 798 nebo na media@rommuz.cz

• *Odjezd od budovy MRK 21. 8. v 9³⁰.*

Otevírací doba • po a so zavřeno • út–pá 10–18, poslední vstup 17¹⁵ • ne 10–18, poslední vstup 17¹⁵

INFOBULLETIN

NADAČNÍHO FONDU
OBĚTEM HOLOCAUSTU

2/2011

Vážení a milí čtenáři,

Nadační fond obětem holocaustu právě vyhlásil veřejné výběrové řízení na podporu projektů na rok 2012 v programech Péče, Připomínka, Obnova a Budoucnost. Správní rada rozhodla o rozdělení 13 milionů Kč. Uzávěrka pro příjem žádostí je 21. září 2011. Výňatek z grantových pravidel je součástí letního bulletinu.

Na webových stránkách jsme připravili novinku – mapy s přehledem všech realizovaných projektů v tomto roce. Mapy naleznete v části *Podpořili jsme*, u jednotlivých programů pak ikonku mapy. Na mapě se Vám zobrazí podpořené projekty. Pokud si vyberete vyznačený bod, objeví se Vám konkrétní informace o tom kterém projektu – název a anotace projektu, realizátor, výše nadačního příspěvku, kontakt a fotografie. Může-

te se tím inspirovat pro výlet, kulturu či napsání vlastního projektu

V letním čísle naleznete pravidelné informace o naší činnosti, Příběh Věry Steinerové a kalendář akcí, které jsou uspořádány s podporou NFOH.

Přejeme vám hezké léto plné příjemných zážitků!

Marta Malá, ředitelka

NFOH právě vydává výroční zprávu. K dispozici je na webových stránkách. Máte-li zájem o její výtisk, napište nám: info@fondholocaust.cz.

PŘEDPLATNÉ ROMANO HANGOS

Příjmení a jméno:	Ulice, číslo domu:
PSC, místo:	Datum narození:
E-mail:	Telefon:
Název a sídlo peněžního ústavu:	Číslo účtu:
Název organizace:	Adresa:
ICO:	DIC:
Počet objednaných výtisků:	Od čísla:
Způsob platby: ☐ hotově ☐ bankovním převodem bez faktury; variabilní symbol: ☐ složenkou ☐ bankovním převodem na fakturu	

Vyplněný formulář zašlete na adresu: Romano hangos, Bratislavská 65a, 602 00 Brno.
Komerční banka Brno-město; číslo účtu: 27-488570217/0100. Cena předplatného na rok 2011 činí 240 Kč.

Program konference UK v Praze, Fakulty humanitních studií

Společnost českých zemí v evropských kontextech. České evropanství ve srovnávacích perspektivách.

Praha, 14. a 15. 9. 2011, Vzdělávací a kulturní centrum Židovského muzea v Praze, Praha 1, Maiselova 15, 3. patro.

14. 9. 2011

9.00–9.30 *prezence*

9.30–9.45 zahájení a ideový záměr konference (Blanka SOUKUPOVÁ, FHS)

9.45–10.00 vystoupení zástupce vedení FHS

První blok: **Malý národ v Evropě**

Moderuje doc. JUDr. Harald Christian SCHEU, Ph.D.

10.00–10.45 **Co nesmíme my, Češi pozdní doby, zapomenout** (doc. PhDr. Zdeněk PINC, FHS)

10.45–11.30 **Evropa jako hodnota v českém veřejném prostoru** (prof. PhDr. Miroslav HROCH, DrSc., FHS)

11.30–11.45 *přestávka na kávu*

Moderuje JUDr. PhDr. René PETRÁŠ, Ph.D.

11.45–12.30 **Etnická, geografická a historická hlediska v plánech velmocí na uspořádání střední a východní Evropy po skončení „Velké války“ (1914 – 1918/19)** (PhDr. Petr PROKŠ, CSc., Historický ústav AV ČR)

12.30–13.15 **Obraz druhého a (středoevropské konflikty v českých zemích** (doc. PhDr. Antonie DOLEŽALOVÁ, Ph.D., Vysoká škola ekonomická Praha)

13.15–15.00 *společný oběd*

Pokračování prvního bloku

Moderuje doc. PhDr. Mgr. Jaroslav BALVÍN, CSc.

15.00–15.45 **Pohraničí jako periferie Československa (České republiky)** (PhDr. Helena NOSKOVÁ, CSc., Ústav pro soudobé dějiny AV ČR)

15.45–16.30 **Slezsko – identita – památ' – region** (PhDr. Olga ŠRAJEROVÁ, CSc., Slezské zemské muzeum Opava)

16.30–16.45 *přestávka na kávu*

Moderuje doc. PhDr. Zdeněk PINC.

16.45–17.30 **Snahy Československa v první polovině šedesátých let oddělit se od tradic kontinentální právní kultury** (JUDr. PhDr. René PETRÁŠ, Ph.D., Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta)

17.30–18.15 **Některé aspekty nivelizace současné češtiny aneb čeština prizmatem evropského vlivu** (PhDr. Lidmila ČISAŘOVSKÁ, Mgr. Stanislava BOUŠKOVÁ, FHS)

18.15–19.00 **Hudební skupina The Plastic People of the Universe v sítích** (doc. PhDr. Zuzana JURKOVÁ, Ph.D., FHS)

19.00–20.00 *prátní posezení u vína a diskuze o možnostech mezioborové a meziinstitucionální spolupráce*

15. 9. 2011

9.00–9.30 *prezence*

Druhý blok: **Menšiny v Evropě**

Moderuje prof. PhDr. Miroslav HROCH, DrSc.

9.30–10.15 **Identita menšin ve světle ochrany lidských práv** (doc. JUDr. Harald Christian SCHEU, Ph.D., Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta)

10.15–11.00 **Čechy, Evropa a Romové** (doc. PhDr. Mgr. Jaroslav BALVÍN, CSc., Fakulta sociálních věd a zdravotnictví UKF v Nitre, Ústav romologických studií)

11.00–11.15 *přestávka na kávu*

11.15–12.00 **K niektorým špecifikám holocaustu na Slovensku** (PhDr. Peter SALNER, DrSc., Ústav etnologie SAV, Bratislava)

12.00–12.45 **Evropa v názorech a postojích českožidovských asimilantů: sebevědomý sen a časová realita** (Blanka SOUKUPOVÁ, FHS)

12.45–13.15 **Evropské kontakty současných církví a náboženských společností (na příkladu města Písek)** (Mgr. Magdaléna MYSLIVCOVÁ, FHS)

13.15–14.15 *přestávka na kávu a chlebičky*

Třetí blok: **Umění jako prostředek překonání státních hranic?**

Moderuje doc. PhDr. Zuzana JURKOVÁ, Ph.D.

14.15–15.00 **Katedrála v proměnách politické moci: Sto let užívání, restaurování a historické reprezentace kostela sv. Barbory v Kutné Hoře (70. léta 19. – 70. léta 20. století)** (doc. akad. malíř Jaroslav J. ALT a PhDr. Blanka ALTOVÁ, Ph.D., FHS)

15.00–15.30 **Prezentace a sebe prezentace československých a německých umělců v exilu ve Velké Británii za druhé světové války** (Mgr. Zuzana SKOŘEPOVÁ, FHS)

15.30–16.00 **Ontologické a scénografické dle Framptona: dva různé vlivy v české současné architektuře** (Mgr. Jiří TOUREK, FHS)

16.00–16.15 *přestávka na kávu*

Čtvrtý blok: **Evropanství středních a velkých národů** (vybrané referáty budou přeloženy a přečteny, protože naši zahraniční spolupracovníci neobdrželi od svých institucí peníze na cestovné)

Moderuje Blanka SOUKUPOVÁ

16.15–16.35 **Krakov a evropské vlivy** (prof. nadzw. dr hab. Róża Godula-Węclawowicz, Institut Archeologii i Etnologii PAN)

16.35–16.55 **Identita nového Ruska** (prof. Nikolajeva Oksana Vladimirovna, Ruská akademie věd, Sankt Petěrburg)

16.55 *zakočení konference*